

شناسایی و ارزیابی ضعف‌های فرآیند جامعه پذیری ورزشی نسل جوان شهر زاهدان

افشین قربانی پارام*^۱، سپیده حضرتی^۲، آزاده موسوی^۳

۱. استادیار گروه معماری، واحد دماوند، دانشگاه آزاد اسلامی

۲. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی

۳. دانشجوی دکتری گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر شناسایی و ارزیابی ضعف‌های فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان می‌باشد که با رویکردی کمی و به روش توصیفی-پیمایشی انجام شده و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان ثبت نام شده در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های شهر زاهدان تشکیل می‌دهند که بر اساس آن ۳۷۹ نفر به عنوان حجم نمونه پژوهش از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای که از تلفیق روش نمونه‌گیری قشربندی شده و خوشه‌ای و با فرمول کوکران انتخاب گردیدند. برای ارزیابی میزان اعتبار یا روایی ابزار پژوهش از روش اعتبار صوری و برای سنجش میزان اعتماد یا پایایی مقیاس‌ها، از آلفای کرونباخ استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین جنسیت و وضعیت تأهل و درآمد و سن و تحصیلات با جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان رابطه‌ای وجود ندارد، اما بین خانواده و گروه همسالان و رسانه‌های ارتباط جمعی و مدرسه و دیگران مهم و جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان رابطه‌ای مستقیم و معنی دار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد متغیر خانواده و متغیر دوستان در مجموع ۳۱ درصد از تغییرات جامعه‌پذیری ورزشی را تبیین می‌کنند. همچنین متغیرهای مدرسه، دیگران، مهم رسانه‌های ارتباط جمعی نیز بر فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان تأثیر مستقیم داشتند و کاستی و کمبود هر کدام از این عوامل باعث ضعف در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی می‌گردد و این فرآیند را دچار چالش‌های عظیم می‌گرداند.

واژگان کلیدی: فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی، ضعف‌های فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی، نسل جوان

Identifying and evaluating the weaknesses of the sports socialization process of the young generation of Zahedan city

Afshin Ghorbani Param ^{*1}, Sepideh Hazrati ², Azadeh Mousavi ³

1. Assistant Professor, Department of Architecture, Damavand Branch, Islamic Azad University, Iran

2. Assistant Professor, Department of Sociology, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Iran

3. PhD student, Department of Sociology, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Iran

Abstract

The main purpose of the current research is to identify and evaluate the weaknesses of the sports socialization process of the young generation, which was carried out with a quantitative approach and descriptive-survey method, and the researcher made a questionnaire as a tool for collecting information. The statistical population of this research is made up of all the students enrolled in the bachelor's, master's and doctoral degrees of the universities of Zahedan city, based on which 379 people as the sample size of the research from the multi-stage sampling method that combines the sampling method stratified and clustered and selected by Cochran's formula. Face validity method was used to evaluate the reliability of the research tool and Cronbach's alpha was used to measure the reliability of the scales. The findings of the research showed that there is no relationship between gender, marital status, income, age, and education with sports socialization of the young generation, but between family and peer group, mass communication media, school, and significant others and sports socialization of the young generation. There is a direct and meaningful relationship. The results of multivariate regression analysis showed that the family variable and friends variable explain 31% of the changes in sports socialization. Also, the variables of school, others, important media of mass communication also had a direct effect on the process of sports socialization of the young generation, and the deficiency and deficiency of each of these factors causes weakness in the process of sports socialization and makes this process suffer huge challenges.

Keywords: sports socialization process, weaknesses of sports socialization process, young generation

* Email: uniafshin.param@gmail.com

۱. مقدمه

ورزش یک پدیده اجتماعی جهانی و تاریخی است. به عبارتی ورزش از یک طرف به عنوان یک نهاد اجتماعی، دارای کارکردهای خاص برای نظام اجتماعی می‌باشد و از طرف دیگر به عنوان بخشی از یک نظام اجتماعی تحت تأثیر نظام اجتماعی کل بوده و در عین حال بر آن نیز تأثیر می‌گذارد ورزش در هر جامعه متأثر از ساختار اجتماعی حاکم بر همان جامعه و بیان‌گر ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر آن جامعه می‌باشد. ورزش با ایجاد تغییرات در سیستم داخلی بدن به سلامت جسمانی کمک می‌کند، قدرت کارآیی جسمانی را افزایش می‌دهد، از بسیاری بیماری‌ها پیش‌گیری می‌کند و می‌تواند در درمان بسیاری از بیماری‌ها مفید باشد. هم‌چنین با توجه به رابطه جسم و روان، ورزش می‌تواند علاوه بر تأمین و تضمین سلامت جسمانی، بر سلامت روانی نیز اثرگذار باشد. ورزش می‌تواند بر شکوفایی و پرورش خصیصه‌های کارآمدی نظیر اعتمادبه‌نفس، صبر، صداقت، مسئولیت‌پذیری، احترام متقابل به حقوق سایر افراد و کارگروهی - مخصوصاً در ورزش‌های گروهی - مؤثر باشد که محصول آن سلامت روانی فرد و در نتیجه سلامت جامعه می‌شود. برون‌داد این سلامت روانی را می‌توان در شادی و نشاط و سلامتی فردی و جمعی مشاهده کرد و می‌تواند در تمامی عرصه‌های جامعه حضوری پررنگ داشته باشد و در مقایسه با جامعه‌ای که از این ویژگی برخوردار نیست، کاملاً متمایز است. در دین اسلام نیز بر ورزش تأکید شده و به ورزش‌هایی نظیر شنا و تیراندازی توصیه شده است. حدیثی از پیامبر اکرم (ص) هست که فرموده‌اند: «پروردگارت بر تو حقی دارد، بدنت بر تو حقی دارد و خانواده‌ات نیز بر تو حقی دارند.» از این سخن، اهمیت ورزش و توجه به بدن آشکار می‌شود و نشان می‌دهد که اسلام هم به سلامت معنوی اهمیت می‌دهد و هم به سلامت جسمانی و در خانواده باید به هر دوی این‌ها توجه شود؛ بنابراین باید حتماً در زندگی روزانه تک‌تک افراد فرصتی برای ورزش گنجانده شود (مختارپور، ۱۳۹۸).

در حال حاضر ورزش در سطوح فردی، محلی و بین‌المللی در زندگی مردم از جایگاه مهمی برخوردار است؛ زیرا تماشا، حدس و اظهارنظر، طرفداری و تعصب و مشارکت فعال در رویدادهای ورزشی مربوط به افراد ورزشکار، تیم‌های محلی، رویدادهای ورزشی ملی و رقابت‌های بین‌المللی ورزشی چنان همه‌گیر وسیع است که ابعاد گوناگون حیات اجتماعی را تحت تأثیر قرار داده است. از این رو هم متخصصان و هم افکار عمومی جایگاهی رفیع برای ورزش در فرآیند حفظ سلامت و تندرستی قائل‌اند و در برنامه ریزی‌های کلان ملی نیز، ورزش جایگاه مهمی به خود اختصاص داده است. تدوین انواع برنامه‌ها از سوی دولت‌ها برای ارتقای جایگاه ورزش در سطح جامعه و نیز انواع تبلیغات و اطلاع‌رسانی‌ها و برنامه‌های تخصصی برای متقاعد کردن عامه مردم برای روی آوردن به ورزش نشان از اهمیت ورزش در زندگی اجتماعی دارد. بنابراین، مباحثی که پیرامون ورزش وجود دارند گسترده و متنوع هستند. نکته قابل توجه پیرامون ورزش مربوط به نحوه ورود افراد به دنیای ورزش است. این که چگونه عده‌ای از افراد با میل و علاقه وارد این عرصه می‌شوند در حالی که برخی دیگر چنین مسیری را برای خود انتخاب نمی‌کنند. جامعه‌شناسان ورزش این موضوع را در قالب مباحث کلی جامعه‌پذیری مورد بررسی قرار داده‌اند. ورزش به واسطه ایجاد آمادگی و سلامت جسمانی، به سلامت عاطفی می‌انجامد. فرد را از طریق جامعه‌پذیری، برای کسب ویژگی‌های شخصیتی مطلوب، هم چون اندیشه منطقی، اعتماد به نفس، ایثار و شجاعت همراهی می‌کند. آن‌ها معتقدند ورزشکار ذاتی و مادرزادی وجود ندارد (صادقی، ۱۴۰۰). مباحثی که پیرامون جامعه‌پذیری ورزشی مطرح می‌شوند موضوعات مختلفی را شامل می‌شود: «این که چگونه بعضی از افراد با علاقه فراوان به انجام فعالیت‌های ورزشی یا تماشای رقابت‌های ورزشی می‌پردازند ولی دیگران چنین علائقی ندارند، چگونه عده‌ای خودشان را به عنوان ورزشکار می‌شناسند و وقت و هزینه خود را صرف فعالیت در یک رشته ورزشی خاص می‌کنند و دیگران نیز آن‌ها را به عنوان ورزشکار می‌شناسند، و سرانجام اینکه ورزش چه تأثیری بر زندگی، خصوصیات، عقاید و رفتار فرد دارد» (هورن، ۱۹۹۹). خانواده، گروه همسالان، دیگران مهم، رسانه‌های جمعی، طبقه اجتماعی (عامل اقتصادی) و جنسیت از عوامل اجتماعی مهمی هستند که زمینه‌ساز انتخاب رشته ورزشی معین برای فرد هستند و وی تحت تأثیر کنش‌های متقابلی که با این عوامل اجتماعی دارد به سمت رشته‌های ورزشی مختلف سوق می‌یابد. بنابراین در این تحقیق به دنبال آن هستیم تا به شناسایی و ارزیابی ضعف‌های فرایند جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان بپردازیم.

ورزش به هر نوع فعالیت بدنی و بازی که منجر به انجام مسابقه و نمایش مهارت بین دو فرد یا دو گروه شود و ملزم به انجام

تمرین‌های مداوم و فراگرفتن مهارت در یک حرکت یا رشته ورزشی باشد، اطلاق می‌شود (پارسا مهر، ۱۳۸۸). اجتماعی شدن اصطلاحی است که توسط جامعه‌شناسان، روان‌شناسان اجتماعی و مردم‌شناسان استفاده می‌شود و به روندی گفته می‌شود که در آن شخص در طول حیات خویش هنجارها، عرف‌ها و ارزش‌های جامعه خویش را یاد می‌گیرد. به عبارتی؛ آماده شدن فرد توسط جامعه برای بر عهده گرفتن نقش‌ها و پذیرفتن فرهنگ آن جامعه را جامعه‌پذیری می‌گویند (صادقی، ۱۴۰۰).

از نظر آنتونی گیدنز، «اجتماعی شدن فرآیندی است که طی آن فرد به شخصی خودآگاه، دانا و ورزیده در شیوه‌های فرهنگی که در آن متولد گردیده است تبدیل می‌شود» (گید جامعه‌شناسان در تحلیل و تبیین پدیده‌های اجتماعی بر اساس نظریه‌های مختلف اجتماعی و همچنین بر اساس فرهنگ‌ها و ساختارهای اجتماعی جوامع مختلف عمل می‌کنند. در تبیین ورزش و فعالیت‌های ورزشی در جامعه می‌توان از دیدگاه‌ها و نظریه‌های مختلف جامعه‌شناسی استفاده کرد. برنامه‌ها و فعالیت‌های ورزشی مانند سایر پدیده‌های اجتماعی بیش از یک نظریه یا دیدگاه کلی مبتنی است. برنامه ریزان، مربیان، معلمان و مدیران ورزشی نمی‌توانند در فعالیت‌های آموزشی یا برنامه‌های اجرایی خود تنها از یک دیدگاه یا نظریه خاص استفاده کرده و یا تاکید ورزند و نسبت به آن‌ها تعصب نشان دهند بلکه باید بر همه نظریه‌ها آگاهی پیدا کرده و افکار، عقاید و نظریه‌های درست و معقول در سیستم‌های گوناگون را با توجه به شرایط و مقتضیات فرهنگی و اجتماعی محیط خود به کار ببندد. منظور از بحث و بررسی پیرامون نظریه‌ها و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی در ورزش این است که ببینیم:

- هر یک از دیدگاه‌ها و نظریه‌ها مسائل و موضوعات ورزش را چگونه تجزیه و تحلیل می‌کنند.
- چه برداشتی درباره هر یک از انواع نظریه‌های ورزشی وجود دارد.
- چه راه‌ها و روش‌هایی به منظور سودمند بخش کردن فعالیت‌های جوانان ورزشکار و سایر نیروهای انسانی در عرصه ورزش پیشنهاد می‌شود. و بالاخره مفاهیم و واژه‌های اساسی و کلیدی در ورزش چگونه تجزیه و تحلیل می‌شوند (نادریان جهرمی، ۱۳۸۹: ۹۹).

ورزش حالتی واقع‌گرایانه دارد که از روابط بین عوامل اجتماعی پدید می‌آید. از نظر بورديو تمرین و ورزش به عنوان بازی در نظر گرفته می‌شود. عاملان اجتماع موقعیت‌های بازی را بر اساس انواع مختلف عادات و رسوم به کار می‌برند. بورديو در نظریات خود از رشته ورزشی به عنوان بازی یاد می‌کند. عاملان اجتماعی موقعیت بازی را بر اساس انواع مختلف عادات اجتماعی ترسیم می‌کنند. کسب موقعیت در بازی قابل پیش‌بینی نمی‌باشد.

مدل ارائه شده توسط بورديو یعنی مدل رشته ورزش- بازی دارای قابلیت اجرایی ویژه ورزشی است به خصوص در لحظات تنش‌زا. ورزش‌های المپیک یکی از این میدان‌های فعالیت ورزشی است که در آن گروه‌های مختلف شامل بازیکنان، مربیان، مسئولین ورزشی، رسانه‌ها و تولیدکنندگان برنامه‌های ورزشی، حمایت‌کنندگان مالی و غیره حضور دارند و هرگونه سرمایه‌ای را در این فعالیت ورزشی به دست می‌آورند. به منظور تأثیرگذاری بر بازی، بازیکنان جدید المپیک می‌بایست در زمان خود صرفه‌جویی کرده و سطح سرمایه خود را از طریق آموزش و اجرای مؤثر افزایش دهند.

بورديو در مباحث خود به طبقه اجتماعی و ورزش نیز اشاره می‌کند. وی معتقد است عادات هر طبقه اجتماعی از طریق ورزش و سایر فعالیت‌های فرهنگی مشخص و آشکار می‌گردد. طبقه اجتماعی در باشگاه‌های ورزشی و انتخاب آن‌ها از سوی ورزشکاران ظهور می‌یابد. به طوری که باشگاه‌های ورزشی انحصاری در به عضویت گرفتن اعضاء خود محدودیت‌هایی را در نظر می‌گیرند و افراد سطح بالا را با سطح بالای سرمایه در باشگاه‌های خاص می‌یابیم.

ورزشکاران در هر طبقه اجتماعی هزینه بالایی برای ورزش می‌پردازند، از نظر اجتماعی با اعضاء خاصی در ارتباط‌اند، از نظر فرهنگی به نوع لباس پوشیدن، زبان و رفتار خاصی اهمیت می‌دهند و از لحاظ سمبولیک نیز کسانی را که دارای عناوین قهرمانی هستند راحت‌تر به عضویت می‌پذیرند.

بورديو معتقد است که علاوه بر سرمایه و طبقه اجتماعی، افراد با تفاوت‌های جسمی یا سمبولیک نیز از یکدیگر مجزا می‌شوند. آن چه امروزه در انتخاب کنش‌های متفاوت از جمله رفتارهای ورزشی افراد جامعه اهمیت دارد شیوه زندگی است که از رویکرد پیر بورديو جامعه‌شناس فرانسوی گرفته شده و ناشی از منش است. منش ساختار ذهنی یا شناختی فرد است که از

طریق آن با جهان برخورد می‌کند (ریتزر، ۱۳۷۹: ۷۲۱). به عبارت دیگر منش عبارت است از: نظام تمایلات ساختار گرفته و ساختار دهندهای که به عملکرد ساخته می‌شود (بورديو، ۱۹۹۸).

به نظر بورديو مهم‌ترین عامل‌هایی که می‌توانند نحوه توزیع رفتارهای ورزشی در میان اقشار متفاوت جامعه را توضیح دهند عبارتند از:

- ۱- سرمایه اقتصادی شامل: درآمد پولی، سایر منابع مالی، دارایی‌ها و حقوق مالی؛
- ۲- سرمایه فرهنگی شامل گرایش‌ها و عادات دیرپایی که طی فرآیند جامعه‌پذیری حاصل می‌شوند و هدف‌های فرهنگی ارزشمندی نظیر قابلیت‌های تحصیلی و مهارتی را به دنبال دارد.
- ۳- وقت آزاد (بورديو، ۱۳۸۱: ۲۴۰).

موضوع جامعه‌پذیری از دیدگاه کارکردگرایانه نیز مورد بررسی قرار گرفته و در واقع یکی از مباحث محوری در تحلیل‌های این دیدگاه است. در رویکرد کارکردگرایانه، جامعه‌پذیری نوعی فعالیت است که به واسطه آن جامعه خود را استوار و دائمی می‌سازد و می‌تواند از تعادل و ثبات برخوردار گردد. جامعه‌پذیری از دیدگاه کارکردگرایانه همان کنترل درونی است که براساس آن، ارزش‌ها، هنجارها، و ایستارهای اجتماعی در یک نظام اجتماعی، ملکه ذهن کنش‌گران می‌گردند. رویکرد کل‌گرای کارکردگرایی در آغاز برای جهت‌دهی جامعه‌شناسان ورزش برای ملاحظه ورزش به عنوان یک نهاد اجتماعی و مشاهده ارتباط و پیوستگی ورزش و جامعه و انعکاس جامعه کلی در ورزش مفید بود. در حالی که نسل دوم جامعه‌شناسان ورزش از تر ورزش به عنوان آیین جامعه دست کشیدند، اما اهمیت ورزش به عنوان حوزه نهادی زندگی روزمره همچنان اهمیت خود را حفظ کرد. تحلیل‌های روشن کارکردگرایانه از ورزش در جامعه همچنان در نوشته‌های هری ادواردز، کلینی هینلیا، گونتر لوشن و... دیده می‌شود. در میان این جامعه‌شناسان، لوشن جامعه‌شناس آلمانی که مدت زمان طولانی ساکن آمریکا بود، مؤثرترین فرد در پروراندن چارچوب کارکردگرایی در جامعه‌شناسی ورزش بود. اولین نوشته عمده‌ای که لوشن در چشم‌اندازی پارسونزی از جامعه‌شناسی ورزش ارائه داد (وابستگی‌های متقابل ورزش و فرهنگ) در سال ۱۹۶۷ منتشر شد. در این مقاله لوشن ورزش را به عنوان یک نظام کنش در نظر گرفت، کارکردها و پویایی‌های ورزش در فرهنگ و جامعه را مورد بحث قرار داد و درباره ورزش و تحول فرهنگی تأمل کرد. طبق نظر لوشن در فرهنگ‌های اولیه کارکرد ورزش اغلب حول مذهب، جمع محور و برای تربیت و فراگیری مهارت‌های مرتبط با بزرگ‌سالی و آمادگی جنگی بود، در حالی که کارکردهای ورزش مدرن ممکن است به طور ویژه برای حفظ الگو و برقراری همبستگی اجتماعی در نظر گرفته شوند. ۱۵ سال بعد، لوشن یک تجزیه و تحلیل ساختاری از ورزش مبتنی بر نظام‌های داخلی و خارجی ورزش ارائه داد. او بر تحلیل مفهوم سازی‌های ساختار نظام ورزش به عنوان الگوی ساختاری بنیادی انسان و هستی اجتماعی تأکید کرد. اخیراً نیز لوشن مدعی نوعی ساختارگرایی به عنوان برنامه‌ای برای تحلیل ورزش در جامعه شده است. کریستوفر استیوسون و مشاورش جان نیکسون تحلیلی از کارکردهای ورزش ارائه داده‌اند. آن‌ها پنج کارکرد اساسی ورزش در سطح اجتماعی را مشخص کرده‌اند:

- ۱- کارکرد اجتماعی- احساسی، که در آن ورزش به حفظ ثبات روان شناختی کمک می‌کند.
  - ۲- جامعه‌پذیری، که در آن ورزش به تلقین اعتقادات و اخلاقیات کمک می‌کند.
  - ۳- کارکرد همبستگی، که در آن ورزش به انسجام و هماهنگی افراد و گروه‌های پراکنده کمک می‌کند.
  - ۴- کارکرد سیاسی، که در آن ورزش برای مقاصد سیاسی و ایدئولوژیکی بکار برده می‌شود.
  - ۵- کارکرد تحرک اجتماعی، ورزش به عنوان منبعی برای تحرک عمودی عمل می‌کند. (کوکلی، ۲۰۰۱: ۱۷)
- «به نظر کارکردگرایان، ورزش نهادی است که ارزش‌ها و هنجارها را به شرکت‌کنندگان منتقل می‌کند و بدین گونه به هماهنگ ساختن جامعه کمک می‌کند. از این جهت ورزش، کارکردی مشابه خانواده دارد. کارکردگرایان همچنین معتقد بودند که مناسک ورزشی و شرکت در بازی‌ها، افراد جامعه را وادار می‌کند که از آن به عنوان الگویی در تولیدات صنعتی استفاده کنند. اما کارکردگرایان مؤخر برآنند که مناسک ورزشی، بازیکنان، و نیز تماشاگران، اعم از پیر و جوان را تشویق می‌کنند تا این سبک مناسک را بپذیرند» (مجدالدین، ۱۳۸۱: ۷۱). کارکردگرایان معتقد به تز انعکاسی در مورد ورزش می‌باشند، چرا که معتقدند ورزش عالم صغیر و آیین جامعه است. «مرتون در تحلیل کلاسیک از ساختار و انومی اجتماعی از ورزش به منظور

تیین این موضوع استفاده می‌نماید که چطور قواعد و هنجارهای اجتماعی، زمانی که مردم می‌کوشند برای رسیدن به اهداف فرهنگی والا نظیر موفق شدن و برنده شدن از کارآترین وسایل ممکن استفاده نمایند، نادیده گرفته می‌شوند و تضعیف می‌گردند. مرتون به منظور توضیح مسأله فوق از اصطلاح انومی (بی هنجاری) استفاده می‌نماید. از نظر وی بی هنجاری زمانی به وجود می‌آید که هنجارهای اجتماعی ضعیف و یا ناپایدار و مبهم گردند. به باور وی هنگامی که چنین شرایطی در ورزش وجود داشته باشند، مردم به استفاده از ابزارهای غیر مشروع تقلب کردن، ترغیب می‌شوند تا به هدفشان که همان کسب پیروزی است دست یابند. مرتون معتقد است این نوع رفتار کجروانه هم عرض با شرایط بی هنجاری در بیرون از حوزه ورزش به وجود می‌آید» (جیمز و هوارد ۱۹۶۶ به نقل از غلامی ۱۳۸۱). علاوه بر آن کارکردگرایان بر این باورند که به دنبال افول نفوذ مذهب در دنیای مدرن، ورزش توانسته است به عنوان نهادی شبه مذهبی از طریق ایجاد ارزش‌های مشترک و تقویت آن در بین اعضای مختلف سبب خلق وحدت و یکپارچگی گردد. این نظریه ارزش آزمون مجدد در جامعه شناسی ورزش را دارد. به ویژه در مورد مطالعاتی که تمرکزشان بر ورزش به عنوان عامل همبستگی اجتماعی یا پایگاهی برای تضاد اجتماعی قرار دارد قابل کاربرد است. در مجموع می‌توان گفت که کارکرد گرایان موارد ذیل را به عنوان کارکردهای ورزش در نظام اجتماعی مورد توجه قرار می‌دهند:

- ۱- کسب مهارت‌های اجتماعی
- ۲- دسترسی به فرصت‌های تحصیلی، حرفه‌ای و..
- ۳- شکل‌گیری هویت‌های فردی و اجتماعی
- ۴- کنترل اجتماعی
- ۵- رهایی از تنش‌ها
- ۶- تندرستی جسمانی
- ۷- ترویج وفاداری ملی
- ۸- جامعه‌پذیری و همنوایی
- ۹- اتحاد اجتماعی افراد در زمینه‌های اجتماعی.

به طور کلی کارکرد گرایان بیش از این که نسبت به ورزش با دید منفی نگاه کنند، دارای نگرشی مثبت به آن هستند. زیرا معتقدند در پرتو توجه به گسترش ورزش در جامعه، ثبات و یکپارچگی اجتماعی که یکی از کانون‌های اصلی توجه این نظریه است محقق می‌شود (انورالخولی، ۱۳۸۳).

حاجی رستم هندی و همکاران در سال ۱۴۰۰ در تحقیقی تحت عنوان "مدل ارتباطی خودنظم دهی، جامعه‌پذیری و هوش بدنی با مشارکت ورزشی زنان شاغل در دانشگاه‌های دولتی اصفهان" بیان داشته‌اند که، ورزش و شرکت در فعالیت‌های ورزشی موضوعی است که عوامل بسیاری بر آن تأثیر می‌گذارند. بین جامعه‌پذیری و مشارکت ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد. علاوه بر این بین هوش بدنی و مشارکت ورزشی نمونه‌ها ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که بین خودنظم‌دهی و مشارکت ورزشی ارتباط معناداری وجود ندارد. طبق یافته‌های تحقیق، جامعه‌پذیری و هوش بدنی از عوامل تأثیرگذار بر مشارکت ورزشی بوده و می‌توان از آن‌ها جهت توسعه هرچه بیشتر مشارکت ورزشی زنان استفاده کرد. آزادی و همکاران در سال ۱۴۰۰ در تحقیقی تحت عنوان "بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز" بیان داشته‌اند که، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز طراحی شد. این مطالعه از نوع علی است. به ترتیب. پایایی و روایی پرسش‌نامه با استفاده از روش‌های مرسوم ارزیابی شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری کلموگراف اسمیرنوف، همبستگی پیرسون، رگرسیون، ANOVA و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. تجزیه و تحلیل کلیه داده‌های حاضر با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ انجام شد. نتایج به وضوح نشان می‌دهد که خانواده نقش مهمی در تأثیرگذاری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز دارد. لازم به ذکر است که نقش خانواده‌ها در ارتقاء مشارکت ورزشی دانشجویان دختر مورد توجه ویژه است. اوکانر، و همکاران در سال ۲۰۲۳ در تحقیقی تحت عنوان "

ارزیابی یک برنامه سواد سلامت روان برای رهبران ورزش جامعه" بیان داشته‌اند که، مربیان و رهبران ورزش‌های اجتماعی می‌توانند نقش مهمی را به عنوان منابع غیررسمی برای نوجوانان ورزشی و بزرگ سالان در معرض خطر بیماری روانی ایفا کنند. حمایت از سواد سلامت روان مربی با استفاده از برنامه‌ها، پتانسیل افزایش فرصت‌های حمایت مربی بازیکن را دارد. این مطالعه با هدف ارزیابی یک برنامه سواد سلامت روان ورزشی جامعه و ظرفیت آن برای بهبود اعتماد رهبر باشگاه به حمایت و ارجاع (نتیجه اولیه)، آگاهی از منابع، باورها در مورد سلامت روان و نگرش‌های انگ (فاصله اجتماعی) انجام شد. یک ارزیابی کنترل‌شده تصادفی خوشه‌ای با اقدامات انجام شده در ابتدا (حدود ۲ هفته قبل از مداخله)، بلافاصله پس از برنامه و در یک پیگیری ۹ ماهه انجام شد. بیست و پنج باشگاه فوتبال استرالیا قوانین اجتماعی از مراکز شهری و منطقه‌ای نمونه برداری شدند و بر اساس اندازه و مکان مطابقت داده شدند. مربیان یا رهبران ورزشی (تعداد = ۲۶۵) توسط باشگاه به دو گروه مداخله یا گروه کنترل لیست انتظار تصادفی شدند. تجزیه و تحلیل واریانس چند متغیره (نمرات پیش آزمون به عنوان متغیرهای کمکی) نشان داد که شرکت کنندگان در برنامه "با احساسات خود مقابله کنید" (TYF) نتایج بهبود یافته‌ای را در مقایسه با کنترل‌های مربوط به اقدامات مرتبط با اعتماد رهبر برای حمایت و ارجاع، دانش منابع برای حمایت از سلامت روان گزارش کردند. نگرش‌های کلی کمک جویی و انگ زنی مرتبط با فاصله اجتماعی. پنجمین معیار از باورهای مربوط به بیماری روانی تحت تأثیر این برنامه قرار نگرفت. یک پیگیری ۹ ماهه گروه مقایسه نشان داد که نمرات در طول زمان کاهش یافته است. نتایج نشان می‌دهد که برنامه‌های TYF می‌تواند در بهبود سواد سلامت روان مربی در زمینه‌های باشگاه ورزشی جامعه مؤثر باشد.

کلارک و همکاران در سال ۲۰۲۳ در تحقیقی تحت عنوان "جامعه پذیری‌های اجتماعی-فرهنگی عاطفه" بیان داشته‌اند که، تحقیقات متمرکز بر مطالعه جامعه پذیری فرهنگی برای مطالعه روانشناسی رشد از اهمیت بالایی برخوردار است. فصل جاری تأثیرات فرهنگی بر روی شیوه‌های اجتماعی‌سازی هیجانی والدین، خواهران و برادران، معلمان و همسالان را در اوایل دوران کودکی و نوجوانی بررسی می‌کند. به طور خاص، این فصل بر چگونگی اجتماعی شدن کودکان و نوجوانان در رابطه با بیان عاطفی و تنظیم آن‌ها تمرکز دارد. افراد اجتماعی ممکن است بر اساس رابطه خود با کودک از شیوه‌های متفاوتی استفاده کنند (یعنی والدین، خواهر و برادر، معلم، هم سال). هم نوع رابطه و هم شیوه‌های اجتماعی شدن می‌تواند بر رشد کودک تأثیر بگذارند و این که آیا کودک به طور مناسب اجتماعی شده است یا نه، که مناسب فرهنگ اطراف است.

لوید و همکاران در سال ۲۰۲۳ در تحقیقی تحت عنوان "جامعه پذیری نژادی و قومی از اوایل کودکی تا نوجوانی" بیان داشته‌اند که، جامعه پذیری یک فرآیند شناختی، رشدی و اجتماعی دوسویه است که از طریق آن افراد با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و باورها، ارزش‌ها، هنجارهای اجتماعی و رفتارهایی را می‌آموزند که به آن‌ها امکان می‌دهد به طور مناسب در جامعه مشارکت کنند. اگرچه جامعه پذیری فرآیندی مادام‌العمر است، اما از نظر رشدی برای کودکان و نوجوانان مهم است که به اعضای شایسته، مسئولیت پذیر، متعهد و سازنده جامعه تبدیل شوند. کاری که بزرگسالان برای اجتماعی کردن جوانان پیرامون نژاد و قومیت انجام می‌دهند، می‌تواند به ویژه در جوامع متنوعی که نابرابری‌های اجتماعی وجود دارد، مهم باشد. این فرآیند معمولاً به عنوان جامعه پذیری نژادی و قومی شناخته می‌شود.

۲. روش تحقیق

تحقیق حاضر به روش پیمایش جامعه آماری این پژوهش، را کلیه دانشجویان ثبت نام شده در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه‌های شهر زاهدان تشکیل می‌دهند و هنگام گردآوری داده‌ها در دانشگاه حضور داشته‌اند. با توجه به هدف این شناسایی و ارزیابی ضعف‌های فرایند جامعه پذیری ورزشی نسل جوان بوده است. با توجه به این که جمعیت پژوهش به چند زیرگروه عمده که در پژوهش حاضر عبارت‌اند از: مقطع، دانشگاه و دانشکده تقسیم می‌شوند برای حفظ نمایایی و حفظ نسبت‌های برابر و مشابه، گروه‌های مختلف در حجم نمونه با جامعه آماری از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای که از تلفیق روش نمونه‌گیری قشربندی شده (طبقه‌بندی شده) و خوشه‌ای استفاده شده است. بر این اساس، در مرحله اول نمونه‌گیری، به نسبت سهم جمعیت هر دانشگاه نمونه‌ها توزیع شد و سپس در مرحله دوم، از میان دانشکده‌های متعدد دانشگاه‌ها دو دانشکده به صورت تصادفی انتخاب شده و در مرحله سوم از بین کلاس‌های در حال برگزاری دو کلاس

به صورت تصادفی انتخاب شد و بدیهی است که مطالعه روی تمامی عناصر (دانشجویان) کلاس انجام گرفته است. تعداد کلیه دانشجویان دانشگاه‌های شهر زاهدان حدود ۲۶۹۸۰ نفر می‌باشد. که بر اساس آن ۳۷۹ نفر به عنوان حجم نمونه پژوهش با فرمول کوکران انتخاب گردیدند. ابزار پژوهش حاضر پرسشنامه است این پرسشنامه با مجموع ۷۵ سؤال، در هشت بخش تنظیم شده بود: ویژگی‌های فردی دانشجویان (مانند سن، جنسیت، درآمد، میزان تحصیلات دانشجو و میزان تحصیلات پدر و مادر و وضعیت تأهل) و عوامل اجتماعی مؤثر بر فرایند جامعه‌پذیری ورزشی (خانواده، گروه همسالان، مدرسه، رسانه‌های ارتباط جمعی) که این سؤالات در سطح ترتیبی (مقیاس لیکرت) ساخته شد، که پاسخگویان می‌بایست به سؤالات از بین خیلی زیاد تا خیلی کم و کاملاً موافق تا کاملاً مخالف نمره دهند. که خیلی کم یا کاملاً مخالف نمره یک و خیلی زیاد یا کاملاً موافق نمره پنج را به خود اختصاص می‌داد داده‌ها برای پاسخ به فرضیات زیر انجام شد

به نظر می‌رسد خانواده در فرایند جامعه‌پذیری ورزشی فرد تأثیر دارد.

به نظر می‌رسد رسانه‌های ارتباط جمعی در فرایند جامعه‌پذیری ورزشی فرد تأثیر دارد

به نظر می‌رسد مدرسه در فرایند جامعه‌پذیری ورزشی فرد تأثیر دارد.

به نظر می‌رسد دیگران مهم (بیان ورزشی و معلمان تربیتی و همسالان) در فرایند جامعه‌پذیری ورزشی فرد تأثیر دارد.

۳. یافته‌های تحقیق

جدول ۱. ضریب همبستگی متغیر مستقل (دیگران مهم) و جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان

متغیر	جامعه‌پذیری ورزشی			
	وجود ارتباط	نوع رابطه	همبستگی	
	تعداد	سطح معنی داری	پیرسون	
خانواده	دارد	۳۷۹	۰/۰۰۶	۰/۱۴۲***
رسانه‌های ارتباط جمعی	دارد	۳۷۹	۰/۰۰۰	۰/۲۰۸***
مدرسه	دارد	۳۷۹	۰/۰۰۰	۰/۲۸۳***
دیگران مهم	دارد	۳۷۹	۰/۰۰۰	۰/۲۷۶***

*همبستگی در سطح معنی داری ۰/۰۵

**همبستگی در سطح معنی داری ۰/۰۱

جدول ۲. نتایج رگرسیون برای متغیر وابسته جامعه‌پذیری ورزشی نسل جوان

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	
	خطای استاندارد	(B) ضرایب رگرسیونی	(Beta)	T
مقدار ثابت	۰/۱۹۱	۱/۸۳۹	-	۹/۶۲۶
خانواده	۰/۱۷۰	۰/۱۹۰	۰/۴۷۱	۲/۷۱۰
دیگران مهم	۰/۱۱۰	۰/۱۷۴	۰/۴۱۲	۱/۸۴۱
رسانه‌های ارتباط جمعی	۰/۰۹۱	۰/۱۴۱	۰/۳۷۱	۱/۳۲۱
مدرسه	۰/۰۶۲	۰/۱۶۲	۰/۲۶۲	۲/۶۲۴

جدول ۲ نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره را برای متغیر وابسته جامعه‌پذیری ورزشی نشان می‌دهد که از میان متغیرهای مستقل، خانواده و دیگران مهم و رسانه‌های جمعی بیشترین نقش را ایفا می‌کنند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

هدف این تحقیق بررسی فرآیندی است که طی آن افراد ضمن آشنایی مقدماتی وارد عرصه ورزش می‌شوند و با گذشتن از مراحل مختلف، به عنوان ورزشکار شناخته می‌شوند. در این راستا به تحلیل این موضوع پرداختیم که ورزشکار شدن پدیده‌ای است که می‌توان آن را مانند سایر الگوهای رفتاری بر اساس فرآیند جامعه‌پذیری مورد توجه قرار داد. به عبارت دیگر این نکته را مطرح کردیم که ورزشکار شدن نمی‌تواند به صورت اتفاقی و یک باره و بر اساس توانایی صرف بدنی محقق شود، بلکه فرآیندی اجتماعی است که متأثر از عوامل اجتماعی از جمله ابعاد اجتماعی خانواده فرد حاصل می‌شود. برای این منظور به طرح دیدگاه کسانی پرداختیم که معتقد بودند ورزشکار شدن مستلزم این است که فرد تحت تأثیر عوامل جامعه‌پذیری قرار گرفته و جامعه پذیر شود. هر یک از رویکردهای نظری با توجه به مفاهیم و گزاره‌های موجود در چهارچوب تئوریک خود نگاه متفاوتی به فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی دارند. به عنوان مثال: نظریه کارکردگرایی با توجه به اینکه رویکردی کل نگر و ساختاریست، نگاهی از بالا به پایین به فرآیند مذکور داشته و در پی تبیین این قضیه است که چگونه فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی تحت تأثیر ساختارهای اجتماعی شکل می‌گیرد و یا توجه رویکرد تضاد بر عامل اقتصادی است و تعارضات و نابرابری‌های موجود در میان دو طبقه دارا و ندار را علت اصلی سوق یافتن گروهی از افراد در مقایسه با گروهی دیگر به سمت فعالیت ورزشی معینی می‌داند. رویکرد انتقادی و کنش متقابل با توجه به اینکه نگاهی از پایین به بالا به ورزش و به خصوص فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی دارند در تبیین چگونگی سوق یافتن فرد به سمت فعالیت‌های ورزشی مؤفق تر هستند و جهان را از منظر تجربیات ورزشکاران می‌بینند. در این تحقیق جامعه‌پذیری ورزشی و شناسایی و ارزیابی ضعف‌ها و چالش‌های آن را به عنوان فرآیندی در نظر گرفتیم که از آشنایی مقدماتی فرد با ورزش شروع می‌شود، سپس فرد بر اساس برخورد اطرافیان با مقوله ورزش و نیز تجارب ورزشکاران، به نگرشی از ورزش و نقش آن در زندگی دست می‌یابد. پس از آن فرد با ورود به دنیای ورزش اگر توانست از عهده نقش‌ها و الزاماتی که در یک گروه ورزشی وجود دارد برآید، از سوی افراد گروه ورزشی به عنوان ورزشکار شناخته و پذیرفته می‌شود. در این راستا خانواده، مدارس، همسالان (دوستان)، دیگران مهم و رسانه‌های ارتباط جمعی به عنوان مهم‌ترین عواملی که رفتارهای مختلف فرد را جهت‌یابی می‌کند از اهمیت اساسی برخوردار است و کاستی و کمبود هر کدام از این عوامل باعث ضعف در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی می‌گردد. فرضیات این تحقیق با استفاده از نظریات بیان شده و تحقیقات تجربی پیشین در این زمینه تدوین گردیده‌اند. شش فرضیه این تحقیق به بررسی تأثیر عوامل مختلف اجتماعی و ابعاد مختلف این عوامل بر فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی و ضعف‌ها و چالش‌های آن پرداخته‌اند. با تحلیل یافته‌ها نتایجی به شرح زیر به دست آمد: نتایج آزمون مقایسه میانگین جامعه‌پذیری ورزشی پاسخگویان (نسل جوان) بر اساس جنسیت و وضعیت تأهل نشان می‌دهد که جنسیت و وضعیت تأهل در این تحقیق اثری بر روی جامعه‌پذیری ورزشی افراد ندارد. یافته این پژوهش با نتیجه پژوهش پژوهشگرانی مانند فتحی (۱۳۸۸) مبنی بر اینکه بین جنسیت و وضعیت تأهل با مشارکت ورزشی دانشجویان رابطه معنی‌داری وجود دارد و لهسای زاده و همکاران (۱۳۸۵) مبنی بر اینکه جنسیت بر علاقمندی دانشجویان به ورزش تأثیر دارد، همخوانی ندارد. شاید بتوان این موضوع را اینگونه توضیح داد که برخورداری یکسان دختران و پسران از امکانات ورزشی و میزان دسترسی برابر آنها به سالن‌ها و اماکن ورزشی جهت انجام فعالیت‌های ورزشی مورد نظر و آزادی برابر دختران و پسران در انجام فعالیت‌های ورزشی باعث می‌شود که بین جنسیت افراد با فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی آنها تفاوتی وجود نداشته باشد.

بر اساس آزمون ضریب همبستگی خانواده به عنوان یکی از مهمترین عوامل جامعه‌پذیری ورزشی جوانان شناخته شد؛ نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که میزان حمایت دریافتی از جانب والدین و سایر اعضای خانواده در سطح بالایی قرار دارد. با توجه به وابستگی مالی و عدم استقلال جوانان در کشورمان وابستگی به اعضای خانواده امری مسلم است و متعاقب آن پدر، مادر و سایر اعضای خانواده از قبیل برادر، خواهر و همسر،... با کنش‌های متقابلی که با فرد دارند و همچنین دامنه نفوذشان در تصمیم‌گیری‌های وی، نقش مهمی در شکل‌گیری هویت ورزشی فرد بازی می‌کنند. این موضوع را می‌توان اینگونه توضیح داد که: ممکن است در این خانواده‌ها چندان تشویق و حمایتی از فرزندان برای انجام فعالیت‌های ورزشی مورد علاقه‌شان صورت نگیرد یا قهرمانی که فرد بتواند او را الگوی خود در انجام ورزش قرار دهد در خانواده نباشد.

نتایج حاصل از آزمون پیرسون نشان می‌دهد که بین گروه همسالان و فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی پاسخگویان (نسل جوان) با میزان همبستگی $0/287$ رابطه معنی‌داری قوی وجود دارد. یعنی گروه همسالان در جامعه‌پذیری ورزشی فرد نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند. این نتایج با یافته‌های پژوهش کبیری (۱۳۹۱)، پارسامهر (۱۳۸۸) که بر نقش همسالان در فعالیت‌های ورزشی تأکید کرده‌اند، همخوانی دارد؛ درحالی‌که با نتایج پژوهش سوزان گریندوفر (۱۹۷۸) که بین گروه همسالان و شکل مشارکت ورزشی تأثیری یافت نشد، منطبق و همخوانی ندارد. با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت بین جامعه‌پذیری ورزشی و رسانه‌های ارتباط جمعی و شاخص‌های آن رابطه معنادار و مستقیمی برقرار است. همچنین داده‌ها نشان داد فرضیه ما مبنی بر این که رسانه‌های ارتباط جمعی در فرآیند جامعه‌پذیری پاسخگویان (نسل جوان) نقش مهمی را ایفا می‌کند، در سطح معنی‌داری $0/000$ تأیید می‌گردد. این نتایج با یافته‌های پژوهش کبیری (۱۳۹۱)، صنعت خواه و معین‌الدینی (۱۳۹۱)، صادقیان (۱۳۹۰)، نادری نژاد (۱۳۸۹) مبنی بر ایفای نقش مهم رسانه‌های ارتباط جمعی و ارتباط آن با فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی، همخوانی دارد. با توجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین جامعه‌پذیری ورزشی پاسخگویان (نسل جوان) و مدرسه رابطه معنی‌داری وجود دارد یعنی مدرسه در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی فرد نقش مهمی را ایفا می‌کند. و هرچقدر حمایت مدارس و معلمان ورزشی از فعالیت‌های ورزشی فرد و همچنین مشارکت ورزشی در دوران مدرسه بیشتر باشد، میزان جامعه‌پذیری ورزشی فرد نیز بیشتر است. این نتایج با یافته‌های پژوهش کبیری (۱۳۹۱)، مبنی بر اینکه مدارس نقش مهمی را در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی ایفا می‌کنند، همخوانی دارد و آن را تأیید می‌کند.

بر اساس نتایج آزمون همبستگی پیرسون، با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت بین جامعه‌پذیری ورزشی پاسخگویان (نسل جوان) و شاخص‌های دیگران مهم رابطه معنادار و مستقیمی برقرار است. همچنین داده‌ها نشان داد فرضیه ما مبنی بر این که دیگران مهم در فرآیند جامعه‌پذیری نقش مهمی را ایفا می‌کند، در سطح معنی‌داری $0/000$ تأیید می‌گردد. بدین معنا که دیگران مهم در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی نقش مهمی را ایفا می‌کند و هر چقدر میزان حمایت‌ها و تشویق‌های اعضای خانواده و مربیان تربیتی و معلمان ورزشی و همسالان (دوستان) از فعالیت‌های ورزشی فرد افزایش پیدا کند میزان جامعه‌پذیری ورزشی فرد نیز افزایش پیدا می‌کند. این نتایج با یافته‌های پژوهش کبیری (۱۳۹۱) مبنی بر نقش مهم دیگران مهم در جامعه‌پذیری ورزشی و استیونسون (۱۹۹۹) مبنی بر حمایت‌های دریافت شده از سوی دیگران مهم برای ورود مقدماتی به ورزش، همخوانی دارد و آن را تأیید می‌کند. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره به روش مرحله به مرحله برای متغیر وابسته جامعه‌پذیری ورزشی نشان می‌دهد، متغیر دوستان ۲۸ درصد از متغیر وابسته را تبیین نموده است. جهت رابطه نیز مثبت است و متغیر خانواده به همراه متغیر قبلی توانست حدود ۳۱ درصد از متغیر وابسته را تبیین کند. به طور کلی متغیرهای وارد شده توانستند $31/9$ درصد از متغیر وابسته را تبیین کنند.

به این ترتیب ملاحظه شد که خانواده، همسالان، رسانه‌های ارتباط جمعی، مدارس و دیگران مهم در میزان جامعه‌پذیری ورزشی از اهمیت زیادی برخوردار هستند و کاستی و کمبود هر کدام از این عوامل باعث ضعف در فرآیند جامعه‌پذیری ورزشی می‌گردد و این فرآیند را دچار چالش‌های عظیم می‌گرداند. توجه به ورزش در جامعه امروز که کشمکش و آسیب در آن زیاد است می‌تواند به عنوان راهکاری برای کمک به اعضای جامعه برای کسب آرامش و سلامت جسمی و روحی قلمداد شود. محققان مختلف از جمله متخصصان حوزه سلامت، بسیاری از نام‌لایمات جسمی و روحی را مستقیم و غیر مستقیم با ورزش مرتبط می‌دانند. تحقیقات مختلف نیز وجود رابطه بین ورزش و شاخص‌های سلامت جسمی و روحی و نیز قدرت معنوی و شخصیتی مانند اتکا و اعتماد به نفس را تأیید می‌کنند. همچنین در میان مردم و در قالب عرف و آداب اجتماعی از ورزش به عنوان عاملی سازنده و مفید یاد می‌شود. از این رو توجه به ورزش و تلاش در جهت گسترش آن در جامعه می‌تواند سبب ایجاد تغییرات مثبت و جلوگیری از به وجود آمدن آسیب‌های مختلف در میان اعضای جامعه شود. اما با وجود ادعان به سازنده بودن ورزش از سوی کسانی که حتی خود ورزش نمی‌کنند، باز هم شاهد همه‌گیری و رواج آن در بین اعضای جامعه نیستیم. بر اساس یافته‌های این تحقیق ورزشکار شدن مستلزم این است که فرد جامعه‌پذیر شود و نمی‌توان انتظار داشت افراد به یک باره و یک بار برای همیشه وارد دنیای ورزش شوند و آن را ادامه دهند. همچنین این کار به صورت دستوری نیز قابل تحقق نیست. برای این منظور لازم است زمینه برای جامعه‌پذیری ورزشی افراد در جامعه فراهم شود. این

کار با استفاده از ظرفیت‌های موجود در جامعه مانند رسانه‌ها قابل تحقق است.

۵. منابع

- انورالخولی، امین‌الشیخ. (۱۳۸۳). ورزش و جامعه، ترجمه حمیدرضا، تهران، انتشارات سمت.
- حاجی رستم‌هندی، المیرا. (۱۴۰۰). مدل ارتباطی خودنظم‌دهی، جامعه‌پذیری و هوش بدنی با مشارکت ورزشی زنان شاغل در دانشگاه‌های دولتی اصفهان. دانشگاه پیام نور استان سمنان، مرکز پیام نور گرمسار.
- ریتزر، جورج. (۱۳۸۴). نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، نشر علمی.
- صادقی، زهرا؛ آزادی، نیلوفر. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر جامعه‌پذیری بر توسعه مشارکت ورزشی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز. پژوهش‌های میان‌رشته‌ای زنان. ۴(۲)، ۶۱-۷۲.
- علاقه‌بند، علی. (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تهران، نشر روان.
- مجدالدین، اکبر. (۱۳۸۱). بررسی ساختار ارزشی رزمندگان در دو مقطع قبل و بعد از جنگ با تأکید بر نحوه گذران اوقات فراغت، پایان‌نامه دکتری جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
- مختارپور، مهدی. (۱۳۹۸). تبیین جامعه‌شناختی عوامل اجتماعی مؤثر بر جامعه‌پذیری ورزشی. نشریه نشریه مطالعات فرهنگی اجتماعی المپیک
- نادریان‌جهرمی، مسعود. (۱۳۸۹). مبانی جامعه‌شناسی در ورزش، تهران، نشر بامداد کتاب.

Dailyn Q. Clark, Jeanette Altarriba, (2023), Social-cultural socializations of emotion. Encyclopedia of Child and Adolescent Health.5(7).141-150.

Loyd, A. B., Humphries, M. L., Wilkinson, D., & Maya, A. (2023). Racial and Ethnic Socialization From Early Childhood Through Adolescence5(3)122-130.

O'Connor, J., Grove, C., Jeanes, R., Lambert, K., & Bevan, N. (2023). An Evaluation of a Mental Health Literacy Program for Community Sport Leaders. Mental Health & Prevention, 4(3),21-30.